

KÖZÉRDÉK

POLITIKAI, TÁRSADALMI ÉS KÖZGAZDASÁGI LAP.

Megjelenik hetenkint kétszer: csütörtökön és vasárnap reggel.

Előfizetés
 egész évre - - 12 korona.
 fél évre - - - 6 "
 negyed évre - - 3 "
 Egyes szám ára 12 fillér.

Kiadóhivatal: Nagyenyedi Könyvnyomda és Papíráruhágyár r.t. — Szerkesztőség irodája ugyanott.
 Hirdetéseket és előfizetéseket felvesz FÖLDES EDE könyvkereskedő, a kiadó megbízottja.
 Hirdetés ára centiméterenként 6 fill. Többszöri hirdetés árkedvezményben részesül.
 Nyitlér sora 40 fillér.

Budapesti hirdetések kizárólagos felvétele milliméter-árszabás szerint a Leopold Gyula
 Vidéki Lapok Központi Hirdetési Osztályában
 Budapest, VII., Erzsébet-körút 41. sz.

Az alkotmánypart ünnepe.

Az alkotmánypart körhelyiségében f. hó 11-dikén ünnepies aktus folyt le, a melynek erős politikai jelentősége is félismerhető. Leleplezték néhai Andrássy Gyula gróf arcképét s ezenközben az avatók oly szavakat mondtak, a melyek a legmélyebb kegyeletet juttatják kifejezésre a hatvanhetes mű megalkotói iránt. Széll Kálmán, Szivák Imre és Andrássy Gyula gróf tömör gondolatokban vázolták mindazt a politikai és nemzeti tartalmat, a mely a Deák-politika hagyományaihoz fűződik s a melynek hű letéteményesül az alkotmánypart vallja magát. Mind a három szónok kifejtette abbéli meggyőződését, hogy az ország boldogulása, békes fejlődése, erőgyarapodása minden téren s a királylyal való harmónikus működése csakis ezen az alapon biztosítható.

Széll Kálmán, a part elnöke megnyitó beszédében így nyilatkozott gr. Andrássy Gyuláról és az alkotmányparttól, mint a Deák-politika örököséről:

Én úgy éreztem mindig és úgy érzem, hogy mi és ez a part letéteményesei vagyunk annak a nagy korszakalkotó és államalkotó politikának, a mely Magyarország újjászülésétől az ország ügyeit vezeti: letéteményesei vagyunk Deák Ferencz politikájának, a mely lerakta Magyarország újjászülésének alapjait, azokat az alapokat, a melyeken negyven év óta fejlődött és erősödött az ország és így hagyományosai annak a szellemnek is, a mely a Deák-part első dicső miniszterelnökének lelkeben élt.

És így helyesen tettük, hogy ide helyeztük körünkbe ezt az emléket, a mely elevenen és mindenkor emlékeztet bennünket Andrássy Gyulára.

Ennek a képnek nem akarom most tökéletlen másolatát adni, de talán nem is szükséges, mert az önk emlékezetében és lelkületében él ő az ő hervadhatatlan, halhatatlan érdemeivel és alakjával. Én csak azt kívánom, hogy ne csak a képe legyen itt köztünk, de legyen köztünk Deák Ferencz és az ő szelleme is, az ő politikájuk mély bölcsesége, érettsége, tisztasága, a mely a gyakorlati érzék mellett soha az ideális vonásokat és az elvek tisztaságát és nemeségét meg nem tagadta és a mely nyílt, becsületes, őszinte, határozott és egyenes volt és magyar volt, mint ő maga, minden ízében, szíve minden dobbanásában, agya minden lüktetésében. Ez a kép emlékeztessen bennünket arra, miként kell szolgálni királyt és nemzetet az iránt, miként kell hűnek lenni a királyhoz és egyuttal szeretni a hazát.

Andrássy Gyula gróf belügyminiszter meleg szavakban köszönte meg atyja emlékének ünnepeltetését.

Én meg vagyok győződve — ugymond —

rendíthetetlen szilárdsággal arról, hogy a magyar állam belső életének békés kialakulása csakis akkor lehetséges, ha szilárdan ragaszkodunk ahhoz az alaphoz, melyet atyám, Deák Ferenczcel együtt épített. Meg vagyok győződve arról, hogy a királylyal csak ezen az alapon fogunk találkozni és csak ezen az alapon fogunk igazán harmonikus együttműködést kifejthetni.

Én tehát különös örömmel és köszönettel veszem azt, hogy ebben a partban megint felhangzott ez eszme, elhangzott a szilárd elhatározás kifejezése arra nézve, hogy ragaszkodunk ahhoz az alaphoz, melyen negyven évig fejlődni tudtunk és a mely — meggyőződésem szerint — a jövő fejlődésnek is egyedüli alapja.

Politikai hírek.

Andrássy Gyula gr. belügyminiszter, Mezőfi Vilmos interpellációja folytán, nyilatkozott f. hó 12-dikén az általános választói jogról. „Igen csodálkozom — ugymond — hogy t. képviselő úr, ezt a kérdést hozzám intézi. Nem szoktam meg, hogy szavaimban kételkedjenek. Legyen meggyőződve a t. képviselő úr ha titkos negyvenévi ígéretéről volna is szó, akkor sem volna szükség arra, hogy azt itt felolvassa, mint ezt tenni szükségesnek tartotta. Legyen meggyőződve, hogy azon ígéretet is minden unszolás és kényszerítés nélkül beváltottam volna. Annál inkább egy ünnepélyesen, nyilvánosan tett ígéretet, melyhez becsületét köthette a kormány. Legyen hát meggyőződve, hogy a tett ígéretet be fogjuk váltani.“

Felelet!

Dr. P. A.-nak az „Alsóféhé“ 79. számában megjelent Válaszára.

A „Közérdek“ folyó évi szeptember hó 26-án megjelent számában egy tudósításom jelent meg, melyre dr. Pongrácz Aladár úr azzal kezdi válaszáat, hogy „az az úr, aki azt a cikket beküldötte, hazudott és rosszakaratulag meggyanúsította Abrudbánya városának pénzügyi bizottságát“.

Azt a betyáros, drasztikus és személyeskedő huszáros modort, mely végigvonul a dr. P. A. úr válaszában, kijelentem, nem követem. Hogy mi a pénzügyi bizottságnak kötelessége, mi a hivatása ennek megtanulására, lezkeorákat dr. P. A. úrtól nem veszek s ha szükség, a mikor csak kell, a kritikát gyakorolni fogom. Arra azonban nem számítok, hogy hazudozásokkal a polgárságot a bogaraktól elpártoltassam. Könnyhívónak nevezni őket és ebben igaza van, mert soha olyan bogarak után nem jártak, mint most járnak.

Kritikáimban ritkán szoktam neveket említeni s most sem emlitenék senkit, de mert dr. P. A. úr nem kímélte az unitárius lelkeszt belevonni ildomtalan módon drasztikus válaszába, kénytelen leszek hasonló módon eljárni.

Ma felkerestem az unitárius lelkeszt, figyelemzetni akartam az „Alsóféhé“ cikkére s kértem engedje meg, hogy az anyakönyvébe beletekinthessek. Válaszul azt nyertem, hogy a maga részéről már válaszolt.

Egyebként az anyakönyvet rendelkezésre bocsátotta s megmutatta; kis leányának keresztapja Mózes András kolozsvári lelkeszt, dr. Nagy Károlyné, Mózes Ilonka és (dr. Rozenberg Gyula). Ki hazudott? Dr. P. A. úr azt állította, hogy az unitárius lelkeszt felkérte dr. Rozenberg Gyulát, a zárjel ellenkezőt igazol, mit már elküldött válaszában a tényeknek megfelelőleg bebizonyított így hát dr. P. A. úr. itt hazudott.

Tudósításomban a Kövér Károly nevét nem említettem. Dr. P. A. úr ezt a nevet is oda fűzi az unitárius lelkeszt nevéhez s jelzi, hogy bosszúból felebbszett a fizetés-felemelés ellen. Tekintsen bele a felelbe, az indokok azt fogják igazolni, hogy ez is rágalom. Ha az unitárius lelkeszt nem a város és az általános tisztviselők érdekét tartotta volna szemelőtt, hanem a bosszút, birtokában volt olyan dolognak, mellyel Kövér Károlyt erősen meghurcolhatta volna, de mert lelkeszt, a bosszút félretette s még ma sem használja fel azt a fegyvert. Hogy különben ki könyörgött a jegyzőválasztásnál az unitárius lelkesznel s mit tett, azt legjobban Kövér Károlynak kell tudnia.

De áttérek a pénzügyi bizottság munkálkodására.

A mióta a fizetés-felemelések iránti kérések szőnyegen vannak, egy-két egyén részére a pénzügyi bizottság javaslata szerint az ezen évi költségvetésben fedezet van. Hogy nincs, ezt mindig az unitárius lelkeszt bizonyította be. Hogy kik azok a bizonyos bogarak, azt igazolta az, hogy tényleg fedezet nem volt és nincs. S ha dr. P. A. úr azt állította, hogy van és még sincs, akkor az állítás valótlan, ami pedig valótlan, az hazugság.

A tisztviselők fizetésének felemelése ellen az unitárius lelkesznek szava soha sem volt, az ő indítványa által kaptak a tisztviselők némi drágasági pótlékot, az ő indítványa alapján intéztetett kérvény a belügyminiszterhez segély iránt. Az unitárius lelkeszt egyenessége azt nem tűrte, mit a bogarak akartak tenni, hogy a jegyző fizetése több legyen, mint a tanácsosoké s a tisztviselők páriákká legyenek a bogarak vezetése mellett. Erre tanuk a tisztviselők, s ha valaki mást állít, az tudva hazudik.

Az unitárius lelkeszt előre jelezte, hogy a bogarak — tisztelet a kivételnek — pót-

adóba vezetik a polgárságot, azt állították, nem igaz; valóvá vált a jelzés, valaki valótlanul állított, tehát hazudott.

Ha a bizottság tudta volna, mi a kötelessége, mint ahogy dr. P. A. úr állítja, akkor a pótdó nem volna nagyobb, hazudozásával tehát az általa könnyenbivőnek ítélt polgárságot ő vezette kötelességtudásával pótdóba.

Azt mondja dr. P. A. úr a protestáus felekezeteket a központi választmányul nem érte sérelem, mert ötön vannak a szelidek és heten a gonoszok. Számításuk számítás. De tessék Verespatakat külön venni onnan, mert azokat is ez a képviselőtestület választja, bárkit ajánlanak a verespatakiak, beválasztjuk, nem a 12-ből ötöt, hanem az abrudbányai 10-ből hármat kell tekinteni. Ha már dr. P. A. úr számra hivatkozik, lássuk a statisztikát, római katolikus van 731, protestáus 651, gondolom ez a két szám egymáshoz nem aránylik, mint hét a 3-hoz, mégis csak kilóg a lólab. Van képviselőválasztó hozzávetőleg 54 protestáus, 39 róm. kath., hol van a többség? Képviselőtestületi tag protestáus 21, róm. kath. 18, ez is csak hozzávetőleg, hol az arány? Tény, hogy róm. kath. 80-nal több van, de mert ennyien hihetőleg a magyar nyelvet nem bírják, helyenvaló volna az új hazafiaknak, hogy kötelességet teljesítve tanítsák meg magyarul, hogy értsék meg az ezerszer tartani szokott üdvösségre vezető magyar szent beszédet.

Ez lehetne a vitézkedők legelső büszkesége.

En becsülöm a füstölőt és a szenteltvizet annyira, mint dr. P. A. úr, jobb volna azonban valami egyebet hordani magukkal, a mire némelyiküknek nagy szüksége volna, s a szenteltvizet és füstölőt több vallásos kegyelettel venni körül.

Azt írja, hogy Kirilla Linczot tévedésből hagyták ki. Ez becsületvesztés nemde? pedig a ezüdtulajdító öt többször látja, mint a szenteltvizet és füstölőt.

Az is hazugság, azt mondja dr. P. A. úr, hogy az óvónőnek nem akartuk a fát megadni. Mi volt a javaslatuk? az, hogy nem. S ha az unitárius lelkész fel nem szólal, keresztül is vitték volna, hogy ne kapjon. Ki hazudik? én nem. Mellettem az őnök javaslatára. Tehát más, aki állított.

Egy igaz, hogy a közgyűlés után fenyegettek. Hát ez miért esik rosszul? Dr. P. A. úr nem volt itt hat évvel ezelőtt, akkor jó hazafiak voltak a pártalók, ma vedlettek lettek, nem tudni a koalícióban is mifélek. A hazafiság köpenyeg ugy-e? Csudálom, hogy dr. P. A. úr miért fogad román klientséket, miért fogadja el a pénzüket, hazafisághól? Ha valakinek pénze jó, legyen jó a hazafisága is.

Ezeket vegye tudomásul dr. P. A. úr, a magam részéről vele végeztem.

Tudósító.

Vegyes hírek.

— **Lapunk mai száma 4 oldalon jelenik meg.**

— **Olvasóinkat kérjük, legyenek szívesek előfizetéseik megújításával és érdekes vidéki hírek beküldésével bennünket támogatni.**

— **A király betegsége.** Mult vasárnap riasztó hírek keltek szárnyra a beteg király állapotáról. Szerencsére ezek az aggasztó hírek nem bizonyultak valóknak s hétfőn reggel hivatalosan is megczáfolták őket. O felseje állapota, ha lassan is, de tartósan javul. Váratlan komplikációktól még min-

dig lehet ugyan tartani és a király magas kora fokozott gondosságra inti az orvosokat: mégis alapos a reménység, hogy erős szervezete legyőzi a bajt. F. hó 15-ről kelt hírek szerint a láz megszűnt, az erőállapot és szív működés kielégítő.

— **Hymen.** Mészáros István felvinczi főszolgabíró és neje Kováts Jolán Irenke leányuk és dr. Turjay Zoltán igazságügyminiszteri titkár, folyó évi október hó 19-én délelőtt 11 órakor tarják Felvinczen, az ev. ref. templomban esküvőjüket.

— **Kitüntetett iparvállalat.** A pécsi országos kiállítás bíráló bizottsága a Nagyenyedi Könyvnyomda és Papírárugyár Részvénytársaságot kiállított dobozaiért aranyéremmel tüntette ki.

— **Lelkészsértekezlet.** A nagyenyedi református egyházmegye lelkeszei folyó hó 30-án Székelykocsárdon értekezletre gyűlnek össze. Tárgysorozat: I. Istentisztelet. Az istentisztelet kezdete délelőtt 10 órakor. 1. Invocatio. 2. A közönség éneke. 3. Énekel a székelykocsárdi dalkar. 4. Imát mond: Nagy Mózes ó-tordai lelkész. 5. Közéneket énekel: Horváth Péter felvinczi ref. kántor. 6. Ref. emlékünnepi beszédet mond: Kozma Imre marosludasi lelkész. 7. Énekel a székelykocsárdi dalkar. II. Közgyűlés. I. Előki megnyitót mond, titkári jelentéssel kapcsolatosan: Veress Károly értekezleti egyházi előnök. 2. Szavalt: Kostyán Ilona. 3. Felolvas: Simon Antal bágyoni lelkész. 4. Szavalt: Péter Ferencz székelykocsárdi kántor. 5. Pénztári jelentés. 6. Értekezleti egyházi titkár választása. 7. Esmecsere az egyházi törvények alkalmazásáról. Bevezeti Jancsó Lajos esperes. 8. Közgyűlés berekesztése és vallásos iratok kiosztása.

— **Vásár.** Tegnap folyt le élénk forgalommal az őszi országos vásár városunkban. Különösen nagy volt a télire való elemiczkékek és ruhaneműk vására. Az állatvásár szintén nagy volt, temérdek állatot hajtottak fel, a vetelazóban nem volt vele arányban. Az árak estek, s így az eladók is tartózkodtak. A szokott vásári tolvajlások is csökkenniük, ellenkezőjéről legalább míg e sorokat írjuk, nem hallatszott semmi hír. Óvatos a közönség.

— **A postafőnök figyelmébe.** Az által, hogy a postahivatal a Kossuth-utca végére költözött s a postát a város középpontjától egy egész utca hossza választja el, ezen főforgalmu utvonall közönségének kényelme szempontjából indokolt volna a régi postahivatal épület táján vagy a pénzügyigazgatóság épületén egy levegyűjtő szekrény elhelyezése. Ajánljuk a postafőnök úr szives figyelmébe.

— **Órjögő megyei főjegyző.** Az aradi „Függetlenség”-ben olvassuk a következőket: „Különös botrány tartja izgatottságban Marosvásárhely lakosságát. Tegnap, folyó hó 12-én éjjel a megyei főjegyző, Reichner Aladár, aki helyettes alispán is, valahol nagyon berugott és először a Korzó-kávéházban csinált botrányt, ahol tetteleg inzultálta a zsidókat. Innen rendőrök vezettek ki s bement a Transzilvániába, hol a kereskedőket akarta bántalmazni. Persze a végén ő kapott ki. Egy kereskedő le akarta löni. Hajnal felé a kávék kidobta.”

— **Árverési hirdetés.** A nagyenyedi m. kir. pénzügyigazgatóság közhírré teszi, hogy Alsó-Fehér vármegye kisenyedi járásában fekvő Gergelyfaja község területén fizetendő boritaladó és huszfogyasztási adó beszédési jogát az 1908. évi január hó 1. napjától 1908. évi december hó végéig terjedő időre, eset-

leg a felmondás fentartásával az 1909. és 1910. évekre is, nyilvános árverés útján haszonbérbe adja. Az árverés a pénzügyigazgatóság hivatalos helyiségében 1907. évi október hó 24. napján délelőtt 10 órakor fog megtartatni. A kikiáltási ár évenként a bor-italadó fejében 591 kor. 18 fill., a huszfogyasztási adó fejében 26 kor. 10 fill., összesen 617 korona 28 fillér. A többi részletes bérleti feltételek a pénzügyigazgatóságnál és a kerületbeli pénzügyi biztosságoknál megtekinthetők.

— **A fiatalok elítéltek** részére Gyulafehérvárt leteleendő országos intézet céljaira szükséges telkek megszerzése tárgyában tárgyalások folynak a városi tanácsnál Gyulafehérvárt.

— **Az Első Alföldi Cognacgyár** részvénytársaság és szeszfinomítógyár Kecskeméten, budapesti központi irodájának V., Mérleg-utca 11. szám heti üzleti jelentése.

Mai zárlatok Budapestben:

	Nagyban.	Kiesinyben.
Finomított szesz adózva	165.—	170.—
Finomított szesz adózatlan	66.—	71.—
Élesztőszesz adózva	—.—	—.—
Élesztőszesz adózatlan	—.—	—.—
Nyers szesz adózva	163.—	166.—
Nyers szesz adózatlan	64.—	67.—
Denaturált szesz ingyen hordóval és fuvarmegjérettel	53.—	55.—

— **Agglegények gondviselője,** házi barátja az Alföldi fehéskeresztes Sósbor-szesz, mely magányában a legkisebb bajnál is pótolja a gondos háziasszony szerepét. Készíti az Első Alföldi Cognacgyár részvénytársaság Kecskeméten.

— **A Haarlemi Tulipán.** Irta: Vaszary Mihály. Kiadja Mauthner Ötön ex. és kir. udvari magkereskedése Budapestben. Minden virágkedvelő örömmel fogja ezen csinos kis könyvet fogadni, mely nemcsak a tulipán kultúrájának okszerű ismertetése által pótol hazagot, hanem egyéb tartalmánál fogva is méltó feltűnést kelt a hazai irodalomban. A művecske nyomdai kiállítása szép, igen finom, erős, fényes, sima papírral violaszínű festékekkel nyomva és szép tulipán-ábrákkal díszítve. A „Haarlemi Tulipán” című művecske érdekes és gazdag tartalmáról fogalmat alkothatunk magunknak, ha sorra vesszük az egyes fejezeteknek tartalmát jelző felirásokat. E felirások sorozata a következő: 1. Bevezetés. 2. A tulipán története. 3. A tulipán egykori világtörténelmi szereplésének ismertetése. 4. A tulipán ismertetése és osztályozása (8 szép ábrával magyarázva). 5. A tulipán tenyésztése régen és most. 6. A régi tulipántenyésztők eljárása. a) A haarlemi tulipán jelenlegi tenyésztése. 7. magvetés útján való szaporítás (egy ábrával), b) a tulipánok a hagymák útján való szaporítása. 8. A tulipán hajtásáról. 9. Új irány a tulipánoknak szabadban való felhasználása körül (3 igen szép tájrajz-ábrával). 10. A jelenleg leginkább tenyésztett és tenyésztésre ajánlható tulipánfajták sorozata. Ára 1 korona.

— **Wilde Oszkár,** De Profundis. Levél a börtönből. Budapest, 1907. Nap-nap után nagyobb érdeklődés mutatkozik Wilde művei iránt. A fővárosi és vidéki színházok egymásután óriási sikerrel mutatják be darabjait. A Salome nagy sikere egyszerre felkeltette az általános érdeklődést a szellemes angol költő iránt, ki életének egy részét a realingi börtönben töltötte. Itt írta a De Profundist fogságának utolsó hónapjaiban. Ez a műve egyetlen, melyet fogságában írt és egyszersmind az utolsó prózai munkája. Az egész munkán végig vonul a rab boron-

gós kedélye. „Mi csak egy évszakot ismerünk, a szomorúság évszakát“. „A czellánkban felhomály van és a szívünkben is“ írja a szerző. A börtönben érte a szerzőt anyja halála, akit pedig ő mérhetetlenül szeretett. Ez még súlyosabbá tette részére a fogságot. Ebben a lelki állapotban valóban remekművet alkotott és ha Wilde érdekes szellemével megismerkedni akarunk a De Profundis okvetlenül elvasnunk kell. Ez annál könnyebb, mert a munka a mai viszonyokhoz képest nagyon olcsó. Ára 1 korona. Kiadója Aczél Testvérek igen csinosan állította ki a művet.

Közgazdaság.

Írta: dr. W. A.

IV.

Igen nagy haszonnal olvashatják az országgyűlési képviselők és jelöltek, közigazgatási tisztviselők, politikusok, ügyvédek és minden gondolkodó és művelt ember a Laplay könyvét a munkás-viszonyok reformjáról.

40 évi tanulmány eredményei vannak benne összefoglalva és gondolkozásra serkentőek úgy a következtetések, mint a részletek.

Igyekszik benne megmagyarázni az okát a francia társadalmi béke feldúlásának, a mester és ipros segédek közötti viszonyok régi állandóságának megszűnésében látja az egyik okot, melynek orvosságát keresni kell.

Öszehasonlítja az örökös rendszereket, mikről előbbi cikkemben és a következőkben bővebben fogok még szólni; önálló kritikával saját viszonyainkat is tárgyalva.

Érinti a közigazgatás feladatát a jó példadással, mint életük a nepe gyakorolva.

A vallásos eszméket is érinti, melyek a lélek nyugalmát és a tisztességes életmódot, természetfölötti eszmékkel foglalkozást kívánják meg.

V.

Az elsőszülöttségi jog visszaállításának eredményeit egy táblázatba foglalhatjuk, melyből olvashatni sokat.

A gyermekek száma	A testvérek része					
	Az elsőszülött része		Az elsőszülöttségi jog mellett		Az egyenlő osztály esetében	
	% hányad	% hányad	% hányad	% hányad	% hányad	% hányad
1	100	100	100	100	100	100
2	50	50	50	50	50	50
3	50	25	25	33	33	33
4	50	16	16	25	25	25
5	50	12	12	20	20	20
6	50	10	10	17	17	17
7	50	8	8	14	14	14
8	50	7	7	12	12	12
9	50	6	6	11	11	11
10	50	5.5	5.5	10	10	10
11	50	5	5	9	9	9
12	50	4.5	4.5	8	8	8

Látható a táblázatból, hogy az 1 és 2 gyermekes családoknál nincs különbség a testvérek örökségében, azt kivéve, hogy az elsőszülöttnak joga van az egész apti va-

gyont megtartani és az egyetlen testvért készpénzben kielégíteni.

Ebből megérthető, az 1 és 2 gyermek-rendszer oka, mely Franciaországban a népesedés megállapodását hozta létre 100 év óta, ugyanez az erdélyi szászoknál és a dunántúli megyékben is észlelhető.

A szülők igyekeznek egybetartani a vagyont, mert érzik, hogy a család pusztul el a faj, a nemzet előnyére, ha sok a gyermek és a vagyonhoz, az ősi birtokhoz való ragaszkodást is idézi elő, míg a testvérek közti egyenlő osztály koldusokká teheti a gyermekeket, ha nagyszámúak.

Ezzel szemben az elsőszülöttségi jog érvényre jutása esetén a családi birtok a kisgazda és középbirtokos család kezében maradhat századokon át és legalább egy megelégedett és élhető állapotban levő családról történik gondoskodás.

A többi testvérek már kezdettől fogva más pályára szánják magukat, miáltal kiléphet az állam az egyoldalú östermelésből és iparra szánhatja magát, ez az oka annak, hogy európai északi államai vezetnek az iparban, több fiu közül 1—1 a gyarmatokban is próbál szerencsét és ez az oka Anglia és a többi északi állam erős és eredményes gyarmatpolitikájának.

Ha a testvérek előre számolhatnák a helyzettel, niinc kizárva, hogy jobban boldogulnának, mint maga az elsőszülött az ősi birtokon, mert az iparban, kereskedés útján, a hivatalnok pályán esetleg vagyonos nagybácsikká válhatnak.

A mi a nőket illeti, igaz, hogy a hozomány kisebb lesz, talán felannyi az elsőszülöttségi jog mellett, de a hozomány kisebbé nem nagyobb pl. 8 gyermeknél egyenlő osztály mellett, mint 8-nál, elsőszülöttségi jog mellett.

Ezzel szemben léteiket köszönik az elsőszülöttségi jog mellett a 2 gyermekes teli testvérek, mert a 2 gyermek-rendszer szűnik meg az elsőszülöttségi jog visszaállítása esetén.

Felelős szerkesztő:

Dr. MÜLLER JENŐ.

Főmunkatárs:

Dr. Szász Pál.

Kiadó:

Nagyenyedi Könyvnyomda és Papíráruhágyár részv. társ.

A fiatal leányok

ha testileg gyengék, vagy csak muló betegségben szenvednek is, már régóta bizalommal viseltetnek a SCOTT-féle Emulsió iránt, mert fejlődésükre jótékony hatással van ez az ízletes, könnyen emészthető

legjobb erősítő szer.

Serdülő leányoknak minden alkalommal ezt a bevált, kitűnő szert kellene használniok, a mikor gyengék, fáradtak és kedvetlenek.

Egy eredeti üveg ára 2 K. 50 fillér. Kapható minden gyógyszerárúban. Kérjük figyelembe venni.

Egyedüli legolcsóbb bevásárlási forrás!

Lányi Lajos

női és férfi divat-üzlete NAGYENYEDEN.

Értesitem a t. vevőközönséget, hogy őszi és téli bevásárlási utamról hazatérkeztem. Raktáramon vannak a legzebb és legújabb női divat kelmék, u. m. flanelk, sehoítottok, angol szövetek, delének és minden minőségű barkhettek. Bluz ajdonságok. Női, férfi és gyermekcipőkben az országghírű Váci Kobrak-gyárnak egyedüli taktára. Nagy választéku hazai gyártmányu vászonárúk és fehérműek, kalapok, kesztyűk, harisnyák, flaneltakarók, paplanok és matrácok.

Állandó nagy választék női ruhádzsokban, selymek és béléárúkbán. Gyászruhái kelmékben meglepő választék.

Temetkezési eztkcek, sarkoszoruk stb. feltűnő olcsó árakban szerezhetőek be.

Tanuló ifjuság részére szükséges árúk nagy választékban.

!!A legszolidabb és legpontosabb kiszolgálás!!

Óriási választék!

BRAZAY SÓSBORSZESZ-SZAPPAN

Legkitűnőbb piperezszappan. Bársonyszerű puhává teszi s fehériti, üdévé teszi a bőrt.

A Brazaý sósorszesz-szappan a bőrre való előnyös hatásánál fogva egészségügyi és kozmetikai szempontból fölülmű hatatlan szer.

Egyesíti magában az összes kiválóbb szappanok jó tulajdonságait sósorszesz tartalmánál fogva pedig felülmű minden gyarmatárút.

1 drb ára 70 fillér, 3 drb diszdobozban 2 kor.

Brazaý-féle Kölni Viz.

(Eau de Cologne)

Kiváló alkalmatós zeivel s reaktívül finom illatával fölülmű minden más Kölni-viz néven ismert piperezszeket. Kapható —50. 1.—, 2.— és 4 koronás üvegekben.

Kapható mindenütt vagy közvetlenül a készítő
BRAZAY KÁLMÁN czegepel Budapest.

HIRDETÉSEK
legjutányosabb árban számíttatnak.

Ifj. MÉLÁSZ JÁNOS ÉS TÁRSA

női és férfi divatárú, fehérmű és rövidárú raktára; temetkezési és hullaszállítási vállalata Nagyenyeden, Fővár 3. szám.

Bitarkodunk a n. é. helyi és vidéki közönség szíves figyelmét a most újonnan berendezett női és férfi divatárú, fehérmű és rövidárú raktárunkra fölhívni, hol jutányos árban és a legpontosabb kiszolgálás mellett szerezható be minden szükséglet.

Temetkezések rendezését és hullaszállítását legjutányosabb árak mellett eszközölünk, egyszerű és díszes kivitelben

Hegyi János

műlakatos és gépjavitó műhelye

NAGYENYEDEN, Tövis-utca 19.

Elvállalok mindennemű épület-, mű- és géplakatos munkákat, u. m. vasrácsok, vasajtók, épületvasalások javítását és újbóli készítését, továbbá villanyesengők, telefon és villámháritók szakszerű szerelését. Varrógépek és kerékpárok javítását a gyári árban való újonnan beszerzését, végre mindennemű gőzeséplők, motorok, szivattyúk és szivattyuskutak, gazdasági gépek és eszközök pontos és figyelmes javítását és ezeknek szintén gyári árban való beszerzését. — Ajánlom a gazdaközönségnek saját műhelyemben összeállított elpusztíthatatlan nevelőféjú ekéimet és vasboronáimat, melyeket jótállás mellett felelősséggel adok el, nem tejszókat kieserélek, vagy kívánság szerint átalskítok.

Szakkönyvtár vágó költségvetéssel díjtalanul szolgálók Becses pártfogást kér

12 83—104

kiváló tisztelettel
HEGYI JÁNOS,
műlakatos és gépjavitó műhelye.

Hálát rebeg

Szép Magyarországnak
Kellős közepében
Nagy híre van egy városnak
Az ország szívében,
Ismerik a templomát
S templomának harangját
Kecskeméti öreg templom
Banatos zugását.
Sokat zugott e templom
Kis lélekharangja
Meg a vadgalamb is
Bugott fájdalomába.
Jártak a templomba
Fiatalkok, vénnek,
Fohaszukat küldték
Fel a magas egnek.
A jó Isten oda fenn
Híven meghallgatta
Fehér kereszties borszeszt
Küldött fájdalomkra,
Az isteni áldás
Kísérte e borszeszt
Meggyógyít az Isten
Mindenkit
Ki ebből vesz,
Gazdagok — szegények
Ifjak és öregek
Lelki szeretettel
Mind hálát rebegnek.
Hálát rebeg azóta
Az alföldnek népe
Amióta kapható
Fehér kereszties alföldi
Sós borszeszt kimérve.

Az Alföldi fehér kereszties sós borszeszt
egyedüli gyártója az

Első Alföldi Cognacgyár
részvénytársaság
Kecskeméten.

Ő cs. is kit. tetsző József Iólerczeg kamerei szállítja.
Postán utánvétellel vagy a pénz előzetes beküldése után.

Árak:

Óriási próbaüveg 40 fillér. Nagy üveg 1 kor.
Egész nagy üveg 2 korona.

Nyomatott a Nagyenyedi Könyvnyomda és Papíráruhágyár Részvénytársaság könyvnyomdájában Nagyenyeden.

Nagyenyedi Kisegítő Takarékpénztár részv.-társ.

Részvénytőke: 400.000 kor. Tartalékalap 200.000 kor.

Előnyös kölcsönt ad betáblázásra, megfelelő kezességre, értékpapírokra, sorsjegyekre, jöhető pénzüzetek részvényeire.
Vásárol és elad értékpapírokat.
Letétbe elfogad értékpapírokat, sorsjegyeket, értékeket kevés örszi díj mellett.
Idégen kölcsönöket a legelőnyösebben konvertál.
Váltókat az összeg nagysága szerint legelőnyösebb feltételek mellett számíttol le.
Allandó betétet 5% kamatláb mellett fogad el.

Nyitva áll hétköznap d. e. 9—12, d. u. 3—4 óráig.

Üzletfeleink részére telefon bevezetve 14. szám alatt.

FISCHER ÉS TÁRSA NAGYENYED Alsó-Fehér megye.

100 KAT. HOLD.

A legszebb gyümölcsfák.

Kifogástalan szőlőoltványok.

80.000 gyümölcsfa oltvány
1 millió gyümölcsfa-olány
1 millió előkerítés csemete.
Sétaterfák • Diszozserjek • Rozsák.
Fogyógyümölcsök stb.

1/2 millió szőlőoltvány.
Európai és amerikai sima és gyökéres szőlővesszők stb.
Árjegyzék és művelési utasítás ingyen.

EGYSÜLT FA- és SZŐLŐOLTVÁNYISKOLÁK FISCHER ÉS TÁRSA, és AMBROSI M.

Nagyérdemű vevőközönség!

Van szerenésém a n. é. vevőközönség becses tudomására hozni, hogy a helybeli piacon **Vár-épület 8. sz. alatt**

női- és férfi-divatüzletet

nyitottam, hol állandóan dús választékban tartok jóminőségű hazai gyártmányú **női-, férfi- és gyermek-czipőket, férfi- és flukalapokat, ing, gallér, kézelő, harisnya és esőernyőket.**

Továbbá vásznak, flanelek, czibelin, lodenszövetek, szóttos, zephir, cretonok, parketok. **Ujdonságok** női divatkelmék és cheviotokban. Ágyterítők, függönyök, paplanok és még sok itt fel nem sorolt cikkek.

Miután bevásárlásaimat **kizárólag készpénzzel** eszközölöm és nagy mennyiséget veszek, abban a kellemes helyzetben vagyok, hogy az üzletben lévő összes cikkekelt feltűnő **olcsó gyári árban** számíthatom.

Ezek után kérem a n. é. vevőközönség becses pártfogását, hogy alkalmam legyen olcsó áraitmról meggyőződtetni.

Tisztelettel

Weinberger Miksa.

Vár-épület 8. szám.

182 10—25

Nagy választék hazai gyártmányú Cobrák-féle czipőkben.

Feltűnő olcsóság tennis flanelekben 15 krajczártól kezdve.

keze
Istv
nisz
tón
Tis
hog
nap
vet
sze
tria
fele
párt
a ha
F
nagy
nisz
mini
maik
öte
fára
nagy
hozs
kelle
zerei
gond
nézv
nemz
elism
nak
belat
hány
azt,
keres
az ig
Ánde
tottak
vehet
ország
telend
dátlan
öreg
sulyos
rek
átanu
jóváha
Két
javasl
lékkal
hère,
és Ap
tekint
az éve
fizetést
kázttat
gazdas
milliók
lásával
volna
méltó
tudatáb